

Тризична культура

**Вісник
Прикарпатського
університету**

**Івано-Франківськ
2008**

ЗМІСТ

ВАЛЕОЛОГІЯ	
<i>Ганна Паціян, Йоланта Паціян, Божена Збойна.</i> Якість життя безробітних у контексті фізичного здоров'я	3
ІСТОРІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ	
<i>Іван Остащук.</i> Феноменологія християнського паломництва в контексті релігійного туризму.....	7
БІОЛОГІЯ І БІОМЕХАНІКА СПОРТУ	
<i>Юрій Завійський, Богдан Мицкан.</i> Гемостимулюючі властивості полівітамінних препаратів і вітаміно-мінеральних комплексів для спортсменів.....	15
<i>Тетяна Крамаревич.</i> Вплив різних режимів рухової діяльності на фізіологічні резерви кардіореспіраторної системи молоді постпубертатного періоду онтогенезу.....	34
МЕТОДОЛОГІЯ І МЕНЕДЖМЕНТ У ФІЗИЧНІЙ КУЛЬТУРІ	
<i>Ірина Іванишин.</i> Формування інформаційно-комунікативної культури студентів у галузі фізичного виховання і спорту.....	43
<i>Мирослав Дутчак, Роман Тягур.</i> Ігри XXIX Олімпіади: підсумки, складові українського феномену та уроки для національної збірної команди України.....	46
ПСИХОЛОГІЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ	
<i>Василь Кушнір, Олександр Фотуйма.</i> Механізми формування мотивації до занять фізичними вправами у студентів вищого навчального закладу.....	52
ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ І ТУРИЗМ	
<i>Юрій Бородин.</i> Теоретико-методичні аспекти фізичної підготовки студентів вузів інженерно-операторського профілю.....	55
<i>Лідія Ковальчук, Олександр Лещак.</i> Рухова активність як ефективний засіб підвищення рівня функціонального стану студентів у період навчально-табірних зборів.....	61
<i>Станіслав Заборняк, Божена Збойна.</i> Фізичний стан слухачок Університету третього століття при вищій школі бізнесу і підприємництва в Островці Святокшинськiм.....	65
<i>Роман Дмитрів.</i> Вікові зміни складу маси тіла в дівчат 7–10 років, які проживають у різних соціально-природних умовах.....	70
<i>Станіслав Цешковський, Юстина Ленік, Яцек Кресовський, Богдан Мицкан.</i> Соматична будова і рівень моторних здібностей чоловіків 35–39 і 45–49 років, які відбувають покарання в польських в'язницях.....	74
<i>Тетяна Цюпак, Юрій Цюпак.</i> Організація та особливості методики проведення ігор-естафет.....	82
СПОРТ	
<i>Володимир Антонець, Володимир Антонець.</i> Аналіз темпоритмової структури спеціально-підвідних вправ із бігу на короткі дистанції.....	86
<i>Сергій Рихлюк.</i> Динаміка розвитку економічності киснево-транспортної системи гімнастів різної кваліфікації в річному макроциклі тренувань.....	91
<i>Ігор Матійчук.</i> Заняття дзюдо як фактор оптимізації рухової активності і комунікативних здібностей студентів.....	94
<i>Людмила Фролова.</i> Вплив рівня розвитку спеціальних здібностей гандболісток на успішність змагальної діяльності.....	97
<i>Іван Глазирін, Валентина Глазиріна, Людмила Фролова, Діаріуш Наварецький.</i> Визначення ігрового амплуа гандболісток за рівнем розвитку ігрового і тактичного мислення.....	101

1. Волков В. Ю. Компьютерные технологии в образовательном процессе по физической культуре в вузе : монография / В. Ю. Волков. – СПб. : СПбГТУ, 1997. – 153 с.
2. Богданов В. М. Информационные технологии обучения в преподавании физической культуры / В. М. Богданов, В. С. Пономарев, А. В. Соловов // Теория и практика физической культуры. – 2001. – № 8. – С. 55–59.
3. Железняк Ю. Д. Факультеты физической культуры: от информационного обеспечения – к информационным технологиям / Ю. Д. Железняк, Е. Л. Воробьева // Новые направления в системе подготовки специалистов физической культуры и спорта и оздоровительной работы с населением. – Ижевск : [б. и.], 1999. – С. 180–183.
4. Петров П. К. Современные информационные технологии в подготовке специалистов по физической культуре и спорту (возможности, проблемы, перспективы) / П. К. Петров // Теория и практика физической культуры. – 1999. – № 10. – С. 6–9.
5. Журник Б. И. Инновационные технологии в информационных системах при подготовке кадров по физической культуре и спорту / Б. И. Журник, В. Ф. Гуржевская // Культура народов Причерноморья. – 2004. – Т. 2, № 48. – С. 187–192.
6. Богданов В. М. Использование современных информационных технологий в теоретической и методико-практической подготовке студентов по физическому воспитанию / В. М. Богданов, В. С. Пономарев, А. В. Соловов // Матер. всерос. науч.-практ. конф. – СПб. : [б. и.], 2000. – С. 17.
7. Воскресенская Н. Н. Информационное обеспечение коммерческих физкультурно-спортивных организаций : автореф. дис. на соиск. уч. степени к-та пед. наук / Н. Н. Воскресенская. – СПб. : [б. и.], 2003. – 19 с.
8. Розин Е. Ю. Компьютерная реализация педагогической диагностики и контроля за физическим состоянием и специальной подготовленностью спортсменов (на примере гимнастики) / Е. Ю. Розин // Теория и практика физической культуры. – 1995. – № 3. – С. 19–22.
9. Система підтримки прийняття рішень у спорті – СУБІСПАРТ / В. І. Богіно, О. Г. Петрова, Л. Л. Бесседна, О. В. Гладківська // Експрес-новини : наука, техніка, виробництво. – 2001. – № 1–2. – С. 13–16.
10. Містулова Т. Є. Інформаційне забезпечення підготовки спортсменів високої кваліфікації / Т. Є. Містулова // Актуальні проблеми фізичної культури і спорту. – 2004. – № 4. – С. 12–18.
11. Шаркевич И. В. Применение мультимедиа-технологий для корректировки и исследования динамики общеразвивающих упражнений / И. В. Шаркевич, Д. В. Марусин, Т. Г. Коваленко // Матер. междунар. конф. “Организация и методика учебного процесса, физкультурно-оздоровительной и спортивной работы”. – [Б. г. : б. и.], 2000. – С. 234–235.
12. Федеральный портал “Информационно-коммуникационные технологии в образовании” (<http://ict.edu.ru/>)
13. Учебно-методический комплекс: модульная технология разработки : учебно-методич. пособие / А. В. Макаров, З. П. Трофимова, В. С. Вязовкин, Ю. Ю. Гафарова. – Мн. : РИВШ БГУ, 2001. – 118 с.
14. Христочевский С. А. Электронные мультимедийные учебники и энциклопедии / С. А. Христочевский // Информатика и образование. – 2000. – № 2. – С. 67–69.
15. Образовательные электронные издания и ресурсы : учебно-методическое пособие для студентов педагогических вузов и слушателей системы повышения квалификации работников образования. – Курск : КГУ ; М. : МГПУ, 2006. – 98 с.

УДК 796.011.3

ББК 75.1

Мирослав Дутчак, Роман Тягур

ІГРИ ХХІХ ОЛІМПІАДИ: ПІДСУМКИ, СКЛАДОВІ УКРАЇНСЬКОГО ФЕНОМЕНУ ТА УРОКИ ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЗБІРНОЇ КОМАНДИ УКРАЇНИ

У статті висвітлюється роль різноманітних факторів, які сприяли успішному виступу українських атлетів на Олімпійських іграх у Пекіні. Передусім, це поєднання високих технологій із працею тренерів, науковців, медиків та інших фахівців, наявність тренувальних баз, обладнання та інвентарю. Показана роль державних органів, комплексних наукових груп у вирішенні різноманітних питань, які безпосередньо вплинули на спортивну підготовку та ефективність змагальної діяльності спортсменів національної збірної України під час ХХІХ Олімпійських ігор у Пекіні.

Ключові слова: Олімпійські ігри, спортсмени, національна збірна України.

The role of various factors which was instrumental in successful appearance of the Ukrainian athletes on the Olympic games in Beijing lights up in the article. Foremost this combination of high-tech with creation of trainers, research workers, physicians and other specialists, by the presence of trainings bases, equipment and to the inventory. The role of public organs, complex scientific groups is rotined in the decision of various questions which directly influence on sporting preparation and efficiency of contention activity of sportsmen of national collapsible Ukraine during the XXIX Olympic games in Beijing/

Key words: *Olympic games, sportsmen, national combined team of Ukraine.*

Постановка проблеми та результати останніх досліджень. Всебічний аналіз розвитку олімпізму в нашій країні дає всі підстави твердити про його потужний і поступальний рух. За 18 років від дня створення національного олімпійського комітету України, або лише за чотири літні й чотири зимові Олімпійські ігри, Україна має майже такі здобутки в медалях (30 золотих, 29 срібних, 80 бронзових), яких досягли за 100 років участі в Іграх Австрія, Аргентина, Чехія, Єгипет, Португалія, Іспанія, Греція, Норвегія, Канада та інші країни [2, 228]. Десять діячів українського олімпійського руху нагороджені найвищими відзнаками МОК. Двоє наших земляків – члени МОК, а четверо – у керівних органах Міжнародних спортивних федерацій.

Україна за 18 років участі в засіданнях МОК неодноразово виступала з конструктивними пропозиціями, спрямованими на поживлення олімпійського руху у світі.

Мета роботи – показати рівень спортивних досягнень українських атлетів на XXIX Олімпійських іграх у Пекіні.

Результати дослідження. 2008 рік відзначився яскравим спортивним святом, яке відбулося в далекому китайському Пекіні, значно зміцнивши своєю дивовижно дружньою атмосферою надію на краще майбутнє нашої неспокоїної планети і віру в те, що невмирущі олімпійські цінності в XXI і в наступних століттях будуть мати велике значення для наших (дуже хотілося б, щасливих і благополучних нащадків).

Ігри XXIX Олімпіади відбулися під девізом “Один світ – одна мрія” і стали безпрецедентною за своїм значенням світовою подією, істинним торжеством багатрічної політики МОК, спрямованої на перетворення олімпійського руху в авторитетну високоефективну форму міжнародного співробітництва.

Ігри 2008 р. відзначилися доброзичливо-уважним ставленням господарів до учасників і гостей. Організаторам вдалося створити атмосферу загального дружнього взаєморозуміння всіх учасників грандіозного спортивного свята.

Сприятлива психологічна атмосфера й високий рівень організації роботи всіх служб, які забезпечували проведення Ігор, сприяли не тільки підвищенню авторитету олімпійського руху, але і самого Китаю, з відвідуванням якого в дні пекінської Олімпіади будуть пов’язані яскраві позитивні емоції сотень тисяч людей, які, можливо, ще протягом багатьох років будуть розповідати мільйонам своїх слухачів про унікальну подію, що відбулася в дивовижній, віддаленій за відстанню, але дуже близькій своєю мирною доброзичливою атмосферою країні.

Ігри XXIX Олімпіади були грандіозними за масштабом і представництвом: 10500 учасників із 204 країн розігрували 302 комплекти нагород у змаганнях із 41 виду спорту.

Змагання висвітлювало понад 22 тисячі журналістів, а за Іграми спостерігало 4,5 мільярда людей на планеті.

Рівень результатів на Іграх, кількість встановлених рекордів яскраво засвідчили, що спорт сьогодні – велике поєднання високих технологій. Для перемоги необхідно, щоб все було вищої якості – передусім тренери, науковці, медики, інші фахівці, а також тренувальні бази, наявне обладнання та інвентар.

Оцінюючи загальнокомандні результати в Пекіні світових лідерів олімпійського спорту останніх років, не можна не відзначити скромніший, ніж чотири роки тому, виступ спортсменів США, значний прогрес китайських спортсменів, помітний прогрес спортсменів Австралії і Кореї, суттєве зниження позицій національних збірних Італії і Франції.

Підсумки пекінських Ігор указують на зростаючий відрив великих спортивних держав – Китаю, США, Росії, Великобританії, Німеччини, Австралії, Кореї – від інших держав щодо здобутих золотих олімпійських нагород. Олімпійськими збірними цих держав завойовано 172 золоті медалі (57% від усієї кількості завойованих медалей).

З іншого боку, постійно збільшується кількість країн, спортсмени яких здобувають медалі на Олімпійських іграх. Якщо в Афінах таких було 75, то вже в Пекіні – на 12 більше. Таким чином, золоті нагороди здебільшого концентруються серед невеликої групи провідних спортивних держав, а з іншого боку – загальний урожай медалей розподіляється серед багатьох країн.

Українські спортсмени на Іграх ХХІХ Олімпіади вибороли 27 медалей (7 золотих, 5 срібних, 15 бронзових). Наша країна посіла одинадцяте місце, випередивши 193 країни-учасниці.

Результати успішного виступу на олімпійських аренах Пекіна – це вже не відлуння, що дісталось нам у спадок від колишньої союзної системи спорту, а досягнення самої України, що, звичайно, не може не радувати.

На Іграх у столиці Китаю виступила рекордна кількість представників України – 254 спортсмени з 28 видів спорту. Тридцять один атлет з п'ятнадцяти видів спорту завоював медаль. Це 12 відсотків від кількісного складу збірної команди. Олімпійські залікові очки за 1–6 місце принесли Україні 54 спортсмени. Таким чином, кожен п'ятий атлет нашої збірної команди отримав диплом МОКу. У першу десятку за своїми номерами програми увійшло більше ста українських спортсменів – майже 40% від загальної кількості членів збірної команди на Іграх. Наведені результати – це безумовний успіх олімпійського спорту України [3, 58].

Однак наприкінці 2007 р. у нас не було жодних підстав для такого прогнозу. Тому що, за підсумками участі в чемпіонатах світу, з 302 олімпійських дисциплін спортсмени України здобули тільки 15 медалей (у т. ч. одну золоту) і, як наслідок – 34 місце України у світовому олімпійському рейтингу. До того ж протягом усього олімпійського циклу спостерігалася стійка тенденція до зниження здобутків наших атлетів [2, 270].

Чим же зумовлений український феномен на Іграх ХХІХ Олімпіади?

Перше й найсуттєвіше – висока самовіддача, самоорганізація, патріотизм спортсменів і тренерів. Серед причин, що сприяли цьому успіхові, слід відмітити, що протягом останніх восьми місяців перед Іграми 2008 р. в Україні різко зросла увага з боку держави до вітчизняного олімпійського спорту, до його проблем і потреб.

Президент України Віктор Ющенко взяв під особистий контроль зазначений напрям роботи. Це знайшло своє відображення, насамперед, у турботі керівництва країни про спортсменів високого класу та їх тренерів, про належне фінансове і матеріально-технічне забезпечення процесу олімпійської підготовки та про різні конкретні акції, покликані поліпшити умови життя й роботи провідних спортсменів, їхніх наставників із тим, щоб зменшити їх відтік до інших країн і змінити на краще загальний психічний настрій людей, які працюють у сфері спорту, – самих спортсменів, тренерів, організаторів, інших фахівців. Усе це не слугувало націленню їх зусиль для розв'язання найважливіших завдань, що мають забезпечити пристойний виступ українських олімпійців у Пекіні.

Президент України Віктор Ющенко в липні 2008 р. у півтора раза збільшив розмір щомісячних стипендій для провідних спортсменів. Олімпійський чемпіон та його тренер впродовж двох років отримуватимуть щомісяця по 15 тисяч гривень, крім заробітної плати та інших виплат, срібний призер та його тренер – по 12 тисяч, бронзовий – 10 тисяч гривень. З першого жовтня минулого року уже розпочато виплату визначених стипендій за підсумками Ігор ХХІХ Олімпіади [4].

Кабінет міністрів України також у липні 2008 р. підвищив у 2–4 рази винагороди чемпіонам і призерам офіційних міжнародних змагань з олімпійських видів спорту та їх тренерам. Олімпійському чемпіону встановлена винагорода 700 тисяч гривень, срібному призеру – 500 тисяч, а бронзовому – 350. За підсумками Ігор ХХІХ Олімпіади всі винагороди уже виплачено.

У середині минулого року в Міністерстві юстиції зареєстровано наказ Міністерства молодьспорту “Про порядок та нормативи забезпечення спортивною формою, інвентарем тощо членів національних збірних команд”. Важливим є те, що вдалося зняти багато обмежень, пов’язаних із процедурою державних закупівель. Для успішної підготовки було придбано високоякісний інвентар та обладнання для боротьби, велоспорту, кульової та стендової стрільби, фехтування і сучасного п’ятиборства, спортивної гімнастики і плавання.

Підготовка збірних команд фінансувалася в повному обсязі без будь-яких затримок. Треба відзначити, що за останні три роки фінансування тренувально-змагальної діяльності з олімпійських видів спорту збільшилося вдвічі – з 74 млн гривень у 2006 році до 150 млн гривень у 2008 році. Проведено модернізацію спортивних об’єктів “Кончі-Заспи” та інших баз олімпійської підготовки.

Ще один позитивний наслідок змін, що відбулися, – це стабілізація ситуації. Успішно діяв штаб олімпійської підготовки, який очолювали міністр Юрій Павленко і президент НОК Сергій Бубка. Завдяки цьому дисциплінованішою та упорядкованішою стала робота українських федерацій із видів спорту, нормалізувалися взаємовідносини цих федерацій з Міністерством молодьспорту та з НОК України.

До чіткого й відповідального розв’язання намічених завдань були залучені товариства і відомства, керівництва областей та інших структур на місцях, тобто була оптимально мобілізована вся система зверху донизу. Були також налагоджені та непогано реалізовані ділові зв’язки з різними вітчизняними і зарубіжними компаніями, фірмами та іншими комерційними структурами, залученими у ролі спонсорів олімпійської підготовки українських спортсменів до Ігор 2008 р.

На порозі ХХІ століття система підготовки спортсменів високого класу уже неможлива без ефективного науково-методичного забезпечення. Основними напрямками відповідної роботи були: обґрунтування стратегії підготовки до Ігор найкращих спортсменів, що знайшло відображення в комплексних цільових програмах підготовки до них збірних команд; контроль готовності і змагальної діяльності спортсменів, що дозволив підвищити ефективність управління процесом їх підготовки; підвищення кваліфікації тренерів.

Робота експертної ради з питань підготовки та участі спортсменів України в Олімпійських іграх під головуванням Миколи Костенка дозволила налагодити систему ефективного моніторингу планів заключного етапу підготовки збірних команд України до пекінських Ігор та вносити в них своєчасні науково обґрунтовані корективи.

Ефективним видалося створення (два роки тому) комплексу з науково-методичного забезпечення спортсменів України – кандидатів на участь в Іграх ХХІХ Олімпіади, до якого увійшли Національний університет фізичного виховання і спорту та Державний науково-дослідний інститут з фізичної культури і спорту. Цей комплекс успішно діє під керівництвом академіка В.М.Платонова.

Суттєво зріс авторитет науковців, значно поповнено парк наукової апаратури, передусім придатної для роботи в польових умовах. Якщо ще три-чотири роки тому членів комплексних наукових груп тренери збірних команд не включали для участі в навчально-тренувальних зборах та офіційних міжнародних змаганнях, то напередодні ігор були випадки, коли тренери уже відмовлялися їхати на тренувальні збори, змагання без фахівців із фізіології і психології спорту.

Висновок

Усе вищезазначене сприяло створенню належного мікроклімату для спортсменів, тренерів та інших фахівців. Вони мали нагоду перенести основні акценти своєї діяльності з розв'язання фінансових, матеріально-технічних і організаційних питань безпосередньо на спортивну підготовку, творчу роботу заради досягнення високих спортивних результатів.

І це матеріалізувалося в Пекіні в успішні результати, продемонстровані нашими кращими спортсменами на олімпійських аренах (табл. 1).

Таблиця 1

XXIX літні Олімпійські ігри

"Золото"				
1	АЙВАЗЯН Артур	Сімферополь	кульова стрільба	МГ-9
1	ДОБРИНСЬКА Наталія	Вінниця	легка атлетика	семиборство
1	ЖОВНІР Ольга	Нетішин	фехтування	шабля (команда)
1	ЛОМАЧЕНКО Василь	Білгород-Дністровський	бокс	57 кг
1	ОСИПЕНКО-РАДОМСЬКА Інна	Біла Церква/Київ	веслув. на байдарках	одиночка
1	ПЕТРИВ Олександр	Львів	кульова стрільба	МП-8
1	ПУНДИК Галина	Нетішин	фехтування	шабля (команда)
1	РУБАН Віктор	Харків	стрільба з лука	особисто
1	ХАРЛАН Ольга	Миколаїв	фехтування	шабля (команда)
1	ХОМРОВА Олена	Одеса/Миколаїв	фехтування	шабля (команда)
"Срібло"				
1	КОРОБКА Ольга	Чернігів	важка атлетика	понад 75 кг
1	ЛПЦИНСЬКА Ірина	Донецьк	легка атлетика	1500 м
1	СТАДНИК Андрій	Львів/Хмельницький	вільна боротьба	66 кг
1	СУХОРУКОВ Юрій	Донецьк	кульова стрільба	МГ-6
1	ФЕДОРИШИН Василь	Київ/Івано-Франківськ	вільна боротьба	60 кг
"Бронза"				
1	АНТОНОВА Олена	Дніпропетровськ	легка атлетика	диск
1	БЕЗСОНОВА Анна	Київ	художня гімнастика	багатоборство
1	ВАРДАНЯН Армен	Запоріжжя	греко-римська боротьба	66 кг
1	ВОРОБЙОВ Олександр	Луганськ	спортивна гімнастика	кільця
1	ГЛАЗКОВ В'ячеслав	Луганськ	бокс	91 кг
1	ГОНТЮК Роман	Івано-Франківськ/Київ	дзюдо	81 кг
1	ДАВИДОВА Наталія	Чернігів	важка атлетика	69 кг
1	ДАНЬКО Тарас	Київ/Миколаїв	вільна боротьба	84 кг
1	КАЛИТОВСЬКА Леся	Луганськ	велотрек	індивід, гонка переслідування
1	КВАША Ілля	Миколаїв	стрибки у воду	трамплін 3 м (синхрон).
1	МЕРЛЕНІ (МИКУЛЬЧИН) Ірина	Київ/Хмельницький	вільна боротьба	48 кг
1	ПРИГОРОВ Олексій	Харків	стрибки у воду	трамплін 3 м
1	ТЕРЕЩУК Вікторія	Луганськ	сучасне п'ятиборство	особисто
1	ТОБІАС Наталія	Донецьк	легка атлетика	1500 м
1	ЧЕБАН Юрій	Одеса	веслув. на каное	одиночка
1	ЮРЧЕНКО Денис	Донецьк	легка атлетика	жердина

Примітка. Цифрою перед прізвищем спортсмена вказана кількість завойованих ним медалей відповідного гатунку.

1. Енциклопедія олімпійського спорту України / за ред. В. М. Платонова. – К. : Олімпійська література, 2005. – С. 209–210.
2. Кулик В. В. Олімпійський у серцях вогонь. Історія виникнення та становлення НОК України / В. В. Кулик. – К. : МП Леся, 2008. – С. 212–220.
3. Нечаєва Г. Статистика Ігор XXIX Олімпіади / Г. Нечаєва // Олімпійська арена. – 2008. – № 8–9. – С. 51–65.
4. Указ Президента України “Про відзначення державними нагородами України спортсменів, тренерів та фахівців національної збірної команди України на XXIX літніх Олімпійських іграх”. – К., 2008. – № 804/2008.